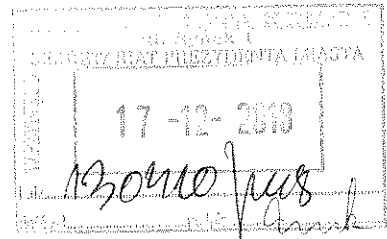

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

LKI.410.015.02.2018

P. dep. S. Gzrocaska
[Signature]

Bogdan Wenta
Prezydent Miasta Kielce
Urząd Miasta Kielce
Rynek 1
25-303 Kielce

M. Pietruch
18.12.2018
[Signature]

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/18/026 – Promocja turystyczna Polski

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Kielce, ul. Rynek 1, 25-303 Kielce (dalej: Urząd).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Bogdan Wenta, Prezydent Miasta Kielce od 22 listopada 2018 r. W okresie objętym kontrolą Prezydentem Miasta Kielce był również Wojciech Lubawski – od 19 listopada 2002 r. do 21 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Działania w zakresie promocji turystycznej oraz informacji turystycznej w kraju i zagranicą.
Okres objęty kontrolą	Lata 2015-2018 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych ¹), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontroler	Piotr Fatalski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/87/2018 z 28 września 2018 r. (akta kontroli str.1-2)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Miasto Kielce (dalej: Miasto lub Gmina) opracowało *Strategię Rozwoju Miasta Kielce na lata 2007-2020* (dalej: Strategia), zawierającą zadania z zakresu rozwoju i promocji turystyki. Miasto nie określiło jednak wartości bazowej i docelowej dla wskaźników kontekstowych, produktu i rezultatu, co w ocenie NIK nie pozwalało na dokonanie pełnej oceny skuteczności Strategii oraz efektów działań w obszarze turystyki, w tym jej promocji.

Podejmowane działania przyczyniły się do wzrostu turystycznej atrakcyjności Kielc. W wyniku efektywnych i skutecznych działań prowadzonych w zakresie promocji turystycznej i informacji turystycznej nastąpił w latach 2015-2017 wzrost liczby turystów o 20% (z 134,7 do 161,7 tys.), w tym zagranicznych o prawie 24% (z 28 do 34,7 tys.) odwiedzających Miasto, korzystających z jego bazy noclegowej. W latach 2015-2017 nastąpił wzrost liczby udzielonych im noclegów o 27,6%.

W wyniku realizacji Strategii wskaźnik kontekstowy celu operacyjnego z zakresu rozwoju i promocji turystyki wzrósł, dziewięć wskaźników (produktu i rezultatu) realizowanych działań wzrosło, pięć wskaźników się obniżyło, a trzy pozostały na niezmiennym poziomie. Gmina współpracowała z Regionalną Organizacją Turystyczną Województwa Świętokrzyskiego (dalej: ROTWS) oraz jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie promocji. W okresie objętym kontrolą promowano pięć produktów turystycznych, w tym innowacyjne (m.in. geoturystykę) i markowe (Raj dla Dzieci oraz Świętokrzyski Szlak Archeo-Geologiczny) oraz atrakcje turystyczne Kielc. W promocji turystycznej Kielc wykorzystano ponad 88 wydarzeń sportowych, kulturalnych i gospodarczych. Urząd wydatkował środki

¹ Tj, 3 grudnia 2018 r.

² Dz. U. z 2017 r. poz. 524, ze zm.; dalej: ustawa o NIK.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

publiczne na pięć badanych zadań publicznych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁴ (dalej: upp) oraz umowami.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Działania w zakresie promocji turystyki oraz informacji turystycznej w kraju i za granicą

1. Prawidłowość realizacji działań dotyczących promocji turystyki oraz informacji turystycznej

Opis stanu faktycznego

1.1. W okresie objętym kontrolą Miasto nie posiadało uchwalonej strategii/programu rozwoju turystyki, jako odrębnego dokumentu.

(akta kontroli str. 278)

Zadania dotyczące rozwoju turystyki zostały ujęte w Strategii, przyjętej uchwałą Rady Miejskiej w Kielcach Nr VII/123/2007 z dnia 29 marca 2007 r. Strategia była aktualizowana trzykrotnie w latach 2015-2016⁵.

W Strategii z 2007 r. cele zostały określone dla trzech sfer: społecznej, gospodarczej i przestrzenno-ekologicznej. Celem strategicznym dla strefy społecznej było stworzenie mieszkańcom Kielc atrakcyjnych warunków do zdrowego życia, rozwoju i pracy w bezpiecznym, atrakcyjnym i otwartym na świat mieście kultury, edukacji, turystyki i sportu.

Jednym z trzech celów kierunkowych wskazanych w sferze społecznej, w ramach którego wskazano na promocję i rozwój turystyki, było *umocnienie pozycji Kielc jako prężnie rozwijającego się centrum rozrywki i rekreacji*. Celami operacyjnymi było *stworzenie spójnego, wielokanałowego systemu informacji o ofercie kulturalnej, sportowej i turystycznej Kielc i Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego (dalej: KOM) w mediach o zasięgu krajowym i międzynarodowym oraz wykreowanie marki Kielc jako miejsca spotkań i wypoczynku oraz wydarzeń sportowych i kulturalnych o zasięgu krajowym i międzynarodowym*. Dla realizacji powyższych celów przewidziano następujące działania: rozwój funkcji kulturalnych i sportowych, lepsze zagospodarowanie i wykorzystanie Parku Miejskiego w Kielcach, rozbudowę infrastruktury turystycznej, stworzenie prestiżowej, markowej imprezy kulturowej i sportowej o zasięgu międzynarodowym, szeroką promocję kreowanych marek, podejmowanie działań promocyjnych mających na celu stworzenie pozytywnego wizerunku Miasta.

W sferze gospodarczej, zadania związane z promocją i rozwojem turystyki wskazane były w ramach celu kierunkowego *pobudzenie rozwoju kieleckiej gospodarki dzięki wykorzystaniu istniejącego potencjału i przewag konkurencyjnych miasta*, celu operacyjnego *wspieranie działań mających na celu rozwój nowych imprez targowych organizowanych przy zachowaniu najwyższych standardów obsługi klienta i z wykorzystaniem zdobyczy nowoczesnych technologii informacyjnych*. Dla realizacji powyższego celu operacyjnego przewidziano m.in. następujące działania:

- organizowanie targów sprzyjających rozwojowi „przemysłu wolnego czasu” (w szczególności przemysłu kulturalnego i sportowego);
- wykorzystanie położenia miasta w paśmie Gór Świętokrzyskich oraz szansy wynikającej z perspektyw rozwoju turystyki biznesowej w regionie poprzez m.in.

⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 450, ze zm.

⁵ Uchwały Rady Miasta Kielce: Nr XII/214/2015 z dnia 30 lipca 2015 r., Nr XXI/414/2016 z dnia 18 lutego 2016 r. oraz Nr XXXI/613/2016 z dnia 15 września 2016 r.

zapewnienie turystyce biznesowemu atrakcyjnych form rozrywki i wypoczynku oraz infrastruktury noclegowej.

W sferze przestrzenno-ekologicznej, na promocję i rozwój turystyki wskazano poprzez cel kierunkowy *zwiększenie atrakcyjności turystycznej Kielc i KOM przy wykorzystaniu walorów środowiskowych i urbanistycznych*. Celami operacyjnymi było wpisanie Geoparku Kielce do Europejskiej Sieci Geoparków i rozwój turystyki w oparciu o jego zasoby oraz wdrożenie w życie koncepcji budowy ścieżek rowerowych obejmujących swym zasięgiem tereny KOM. Dla realizacji powyższych celów operacyjnych przewidziano m.in. następujące działania:

- wpisanie kieleckiego Geoparku do sieci Europejskich Geoparków;
- utworzenie na terenie Kielc ośrodka nauk o Ziemi;
- budowa nowoczesnego ogrodu botanicznego;
- budowa międzynarodowego lotniska.

(akta kontroli str. 4-9)

Po aktualizacji Strategii w 2015 r. określono pięć celów strategicznych, z czego w dwóch wskazano zadania dotyczące promocji i rozwoju turystyki. W ramach celu strategicznego nr 2 *Kielce atrakcyjne dla biznesu, osób przedsiębiorczych i kreatywnych*, określono cel operacyjny *Wykorzystanie potencjału turystycznego i rekreacyjnego Kielc*. Natomiast w ramach celu strategicznego nr 3 *Zielone i czyste Kielce*, określono cel operacyjny *Ochrona i promocja walorów przyrodniczych Kielc oraz rozbudowa strefy rekreacyjnej bazującej na atrakcyjności przyrodniczej miasta*.

(akta kontroli str. 9)

1.2. Przed aktualizacją Strategii w 2015 r. przeprowadzono internetowe konsultacje społeczne, w których wzięło udział 127 osób. Osoby biorące udział w konsultacjach wyrażały swoją ocenę w jakim stopniu wymienione w strategii cele odzwierciedlają ich własny pogląd na cele rozwojowe Kielc. Cel strategiczny dotyczący wykorzystania potencjału turystycznego Kielc i regionu jako priorytetowy wskazało 53 osoby, co dało szóste miejsce na 11 wskazanych w konsultacjach celów.

(akta kontroli str.10-28)

Miasto nie konsultowało strategicznych założeń dotyczących rozwoju turystyki i promocji turystycznej z ROTWŚ, lokalnymi organizacjami turystycznymi oraz partnerami z branży turystycznej (organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami turystycznymi, touroperatorami).

(akta kontroli str.29-33)

Były Prezydent Miasta Wojciech Lubawski wyjaśnił: *konsultacje prowadzone w trakcie opracowywania Strategii, ukierunkowane były nie ze względu na poszczególne obszary tematyczne objęte Strategią, ale na konkretne grupy odbiorców. Konsultacje dokumentu były otwarte dla wszystkich mieszkańców, a brali w nich udział przedstawiciele różnych grup społecznych. Informacje o odbywających się konsultacjach zostały poprzedzone szeroką akcją informacyjną m.in. na stronie internetowej Urzędu Miasta. (...) W konsultacjach brali udział m.in. przedstawiciele Geoparku Kielce, który jest przedstawicielem branży turystycznej*.

(akta kontroli str. 173-174)

1.3. Zadania z zakresu rozwoju turystyki zostały określone w Strategii w sposób realny, precyzyjny i mierzalny. Na podstawie § 3 uchwały Nr XII/214/2015 Rady Miasta Kielce z dnia 30 lipca 2015 r. w sprawie przyjęcia dokumentu „Strategia Rozwoju Miasta Kielce na lata 2007-2020. Aktualizacja”. Prezydent ustalił⁶

⁶ Zarządzeniem nr 71/2016 z dnia 22 lutego 2016 r. w sprawie systemu wdrażania i monitorowania dokumentu „Strategia rozwoju miasta Kielce na lata 2007 – 2020. Aktualizacja”, zmienionym zarządzeniem nr 246/2016 z dnia 29 czerwca 2016 r. oraz zarządzeniem nr 410/2016 z dnia 18 listopada 2016 r. (dalej: zarządzenie Prezydenta w sprawie monitorowania Strategii).

wskaźniki, zasady odpowiedzialności za realizację celów i zadań oraz wdrażania i monitorowania Strategii. W celu monitorowania realizacji Strategii powołano Komitet Sterujący⁷ oraz cztery Rady Celów Strategicznych (dalej: RCS). Do zadań Komitetu Sterującego należał nadzór nad prawidłowym wdrażaniem Strategii, podejmowanie strategicznych decyzji związanych z realizacją Strategii, zatwierdzanie wniosków i rekomendacji RCS w zakresie podejmowanych działań związanych z realizacją celów strategicznych oraz zatwierdzanie rocznych raportów z realizacji Strategii. Pracami trzech RCS kierowali Zastępcy Prezydenta Miasta, a czwartej Sekretarz. W skład RCS, poza kierującymi, wchodziły dyrektorzy wydziałów właściwych do realizacji zadań określonych w poszczególnych celach strategicznych. Do zadań RCS należało:

- nadzorowanie realizacji działań w ramach poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych;
- nadzór nad realizacją założonych efektów i wskaźników;
- komunikacja i koordynacja prac z wydziałami Urzędu Miasta Kielce oraz jednostkami podległymi w kierunku osiągnięcia założonych efektów i wskaźników oraz wdrażanie celów ujętych w Strategii;
- zatwierdzanie informacji z realizacji poszczególnych zadań i przekazywanie ich do Wydziału Rozwoju i Rewitalizacji Miasta;
- przygotowywanie wniosków i rekomendacji dla Komitetu Sterującego w zakresie podejmowanych działań związanych z realizacją celów strategicznych.

Monitorowaniem realizacji celów operacyjnych i strategicznych Strategii zajmował się Wydział Rozwoju i Rewitalizacji Miasta.

(akta kontroli str. 34-58)

Były Prezydent Wojciech Lubawski odnośnie braku wskaźników realizacji celów Strategii przed 2015 r. wyjaśnił m.in.: *zarządzeniem Prezydenta Miasta Kielce nr 88/2008 z dnia 3 kwietnia 2008 r. powołany został zespół monitorujący realizację zadań zapisanych w Strategii. W skład zespołu weszli kluczowi pracownicy Urzędu Miasta Kielce oraz specjaliści spoza urzędu - przedstawiciele różnych dziedzin życia społeczno-gospodarczego miasta, w tym m.in. środowiska naukowego, biznesowego, instytucji kultury. Zespół monitorujący dokonywał bieżącej oceny realizacji Strategii na specjalnie w tym celu organizowanych cyklicznych spotkaniach, na których dyskutowane były zagadnienia związane z realizacją Strategii. Proces związany z monitorowaniem Strategii w okresie 2008-2015, poprzez przyjętą formę spotkań zespołu monitorującego, był uspołeczniony i odpowiadał na zaproponowany przez ekspertów opracowujących Strategię system monitorowania dokumentu.*

(akta kontroli str. 734-735)

Dla celu operacyjnego *Wykorzystanie potencjału turystycznego i rekreacyjnego Kielc* określono wskaźnik kontekstowy *korzystający z noclegów na 1000 ludności*.

Dla poniższych działań realizowanych w ramach powyższego celu operacyjnego określono następujące wskaźniki:

- rozwój turystyki w Kielcach przy współpracy z podmiotami z branży turystycznej – liczba zrealizowanych działań, liczba podmiotów zewnętrznych biorących udział w działaniu;
- wdrożenie pakietu działań promocyjnych i informacyjnych związanych z uczestnictwem w międzynarodowych targach turystycznych dotyczących Kielc, jako celu wizyt turystycznych – *liczba imprez targowych z udziałem miasta, liczba osób odwiedzających stoisko Kielc mierzona ilością wydanych materiałów promocyjnych;*

⁷ W składzie Prezydent Miasta, Zastępcy Prezydenta Miasta, Sekretarz i Skarbnik.

- rozwój cyklicznych wydarzeń kulturalnych finansowanych lub współfinansowanych ze środków publicznych – *liczba zrealizowanych wydarzeń, liczba widzów i uczestników cyklicznych wydarzeń kulturalnych*;
- opracowanie i wdrożenie – we współpracy z podmiotami zewnętrznymi, pakietów turystycznych sprofilowanych pod poszczególne grupy potencjalnych turystów (np. rodziny z dziećmi, wycieczki szkolne, osoby starsze) – *liczba pakietów turystycznych, liczba turystów korzystających z pakietów mierzona liczbą wydanych pakietów*;
- poprawa istniejącego oraz przygotowanie i wdrożenie nowego estetycznego i funkcjonalnego systemu informacji przestrzennej i turystycznej, w tym co najmniej dwujęzycznych drogowskazów oraz tablic z mapami turystycznymi - *liczba obiektów w systemie informacji przestrzennej i turystycznej, liczba nowopowstałych uaktualnionych tablic informacyjnych turystycznych przy szlakach turystycznych, miejscach odwiedzanych przez potencjalnych turystów*;
- rozwój kształcenia w zawodach wspierających usługi turystyczne - *liczba oddziałów kształcących w zawodach związanych z usługami turystycznymi, liczba uczniów i słuchaczy, liczba osób, które uzyskały kwalifikacje*;
- rozwój infrastruktury sportowej, turystycznej i rekreacyjnej – *liczba obiektów nowych lub zmodernizowanych, liczba osób korzystających z infrastruktury sportowej*.

Jednostką odpowiedzialną za wdrożenie powyższego celu operacyjnego oraz powyższych działań, za wyjątkiem działania *rozwój kształcenia w zawodach wspierających usługi turystyczne* był Wydział Kultury i Promocji Miasta, a za ww. działanie – Wydział Edukacji, Profilaktyki i Pożytku Publicznego.

Dla celu operacyjnego *Ochrona i promocja walorów przyrodniczych Kielc oraz rozbudowa strefy rekreacyjnej bazującej na atrakcyjności przyrodniczej miasta* określono wskaźnik kontekstowy *udział terenów zielonych w powierzchni ogółem w Kielcach*. W ramach powyższego celu operacyjnego określono wskaźniki dla działania związanego z zagospodarowaniem lokalnych zasobów przyrodniczych, ekologicznych i geologicznych miasta na potrzeby rekreacji, turystyki i edukacji wraz z ich promocją, oraz rozbudowa infrastruktury edukacyjnej – *liczba zrealizowanych działań*. Jednostką odpowiedzialną za wdrożenie powyższego celu operacyjnego był Wydział Usług Komunalnych i Zarządzania Środowiskiem, a za wdrożenie działań – Geopark Kielce.

Miasto nie określiło wartości bazowych ani oczekiwanych dla wskaźników określonych w zarządzeniu Prezydenta w sprawie monitorowania Strategii.

(akta kontroli str.34-58)

1.4. Zgodnie z obowiązującymi w okresie objętym kontrolą regulaminami organizacyjnymi⁸, realizacja zadań dotyczących turystyki należała do 15 września 2016 r. do Wydziału Edukacji, Kultury i Sportu, od 16 września 2016 r. do 30 marca 2017 r. – Wydziału Kultury i Promocji Miasta, a od 31 marca 2017 r. – Wydziału Kultury, Sportu i Promocji Miasta (dalej: KPM). Zadania w zakresie opracowywania, aktualizowania i monitorowania realizacji Strategii należały do końca maja 2015 r. do Wydziału Projektów Strukturalnych i Strategii Miasta, w okresie od 1 czerwca 2015 r. do 15 września 2016 r. do Wydziału Zarządzania Funduszami Europejskimi, a od 16 września 2016 r. – Wydziału Rozwoju i Rewitalizacji Miasta. KPM nadzorowany był przez Prezydenta Miasta.

Do zakresu działań wchodzącego w skład KPM Referatu Sportu i Turystyki należało m.in.:

⁸ Wprowadzonych zarządzeniami Prezydenta Miasta nr 480/211 z 30 grudnia 2011 r. (ze zmianami), nr 192/2015 z dnia 28 maja 2015 r. (ze zmianami), 343/2016 z dnia 22 września 2016 r. (ze zmianami).

- tworzenie warunków prawno-organizacyjnych i ekonomicznych dla rozwoju kultury fizycznej i turystyki w Mieście;
- współpraca ze stowarzyszeniami, fundacjami i innymi jednostkami niezaliczanymi do sektora finansów publicznych w zakresie realizacji zadań w dziedzinie upowszechniania kultury fizycznej i sportu oraz turystyki i krajoznawstwa;
- organizacja i realizacja masowych imprez turystyczno-krajoznawczych;
- promocja kieleckiej turystyki.

(akta kontroli str.59-84)

1.5. W prowadzonej, na podstawie art. 38 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych⁹, przez Prezydenta Miasta ewidencji zarejestrowano cztery obiekty świadczące usługi hotelarskie, w tym jeden w 2017 r. i trzy w 2018 r. Do ewidencji nie zgłoszono żadnego pola biwakowego.

(akta kontroli str. 85)

1.6. W okresie objętym kontrolą Miasto nie realizowało żadnych projektów współfinansowanych przez Polską Organizację Turystyki (dalej: POT) i Ministerstwo Sportu i Turystyki. Urząd trzykrotnie promował projekt POT *Polska Zobacz więcej – weekend za pół ceny*, polegający na popularyzacji i zachęcaniu do korzystania z usług turystycznych poza tradycyjnym letnim sezonem wakacyjnym i feriami zimowymi.

(akta kontroli str. 86-87)

1.7. ROTWŚ, której członkiem jest Miasto, realizowała zgodnie ze statutem swoje cele m.in. poprzez tworzenie systemu regionalnej informacji turystycznej oraz współpracę z krajowym systemem informacji. System Informacji Turystycznej (dalej: IT) województwa świętokrzyskiego to narzędzie kreowania rozwoju turystyki, świadczące usługi dla odwiedzających region turystów jak i służące lokalnej społeczności. Oparte jest ono na dwóch filarach – analogowym (sieć punktów i centrów IT, gdzie informacji udziela turyście pracownik biura poprzez kontakt telefoniczny lub bezpośredni) i cyfrowym (wykorzystującym media elektroniczne, strony internetowe, portale społecznościowe czy newsletter zawierający informacje promocyjne wysyłany na skrzynki pocztowe zapisanych odbiorców). System analogowy opierał się na trzech szczeblach zarządzania dystrybucją informacji:

- Regionalne Centrum Informacji Turystycznej w Kielcach (RCIT) - jednostce nadrzędnej dla całego systemu, która koordynowała działania jednostek niższego szczebla, wchodzących w skład systemu, obejmowała swoim zasięgiem całe województwo, równocześnie udzielała informacji turystom w Kielcach;
- Centra Informacji Turystycznej (CIT) – jednostki szczebla pośredniego, niezależne w sensie administracyjnym od ROTWŚ (finansowane i podległe samorządom), które oprócz podstawowej działalności udzielania informacji, zbierają i zarządzają danymi z obszaru swojego działania – najczęściej powiatu lub subregionu;
- Punkty Informacji Turystycznej (PIT), które funkcjonują lokalnie przy atrakcjach turystycznych lub obiektach komercyjnych, w miejscach o dużym natężeniu ruchu turystycznego. Jednostki te, w sensie administracyjnym nie podlegają pod ROTWŚ, a ich pracownicy nie są utrzymywani przez ROTWŚ, natomiast ich praca jest koordynowana przez RCIT w zakresie dystrybucji wojewódzkich materiałów promocyjnych, obsługi turystów, obsługi wizyt studyjnych

⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 1553, ze zm.

dziennikarzy, zapraszanych przez ROTWŚ do atrakcji turystycznych, w których znajdują się PIT.

ROTWŚ jest właścicielem i finansuje utrzymanie wszystkich stron internetowych (portali)¹⁰ systemu informacji turystycznej w województwie, z końcówką „travel” w adresie, w tym m.in. www.swietokrzyskie.travel i www.kielce.travel. Portale gromadziły aktualne informacje o infrastrukturze turystycznej i okolicy turystycznej dotyczące m.in. bazy noclegowej, gastronomicznej, oferty turystycznej, oferty dla zdrowia i urody, pakietu turystycznego, obiektów sportowych i ich szczegółowej oferty, szlaków turystycznych oraz kalendarza wydarzeń i imprez. Dodatkowym cyfrowym narzędziem promocyjnym był świętokrzyski kanał filmowy www.tv.swietokrzyskie.travel – innowacyjna platforma promocyjna, na której administratorzy i użytkownicy mogli zamieszczać filmy, spoty i inne nagrania ukazujące dziedzictwo historyczne, kulturowe i przyrodnicze regionu. Strona powstała z inicjatywy ROTWŚ w ramach projektu *Turystyczna promocja regionu świętokrzyskiego poprzez produkcje audiowizualne, PR, reklamę oraz inne nowoczesne instrumenty i narzędzia*. RCIT prowadziła również działania przy wykorzystaniu profili społecznościowych (facebook, instagram i youtube).

W regionie świętokrzyskim funkcjonowała sieć 11 infokiosków sprzężonych z portalem wojewódzkim i portalami lokalnymi.

RCIT we współpracy z POT zostało włączone do ogólnopolskiej sieci Contact Center (infolinii turystycznej), opierającej się o centralę zlokalizowaną w siedzibie POT w Warszawie, która zapewniała obsługę w trzech językach: polskim, angielskim i niemieckim oraz punkty/centra IT zlokalizowane w poszczególnych regionach.

W latach 2015-2018 prowadzonych było 40 biur IT, w tym RCIT, 12 CIT i 26 PIT. Na terenie Miasta znajdowały się RCIT i PIT (zlikwidowany w 2017 r.). Ostatnia certyfikacja informacji turystycznej w regionie świętokrzyskim przeprowadzona przez POT miała miejsce na przełomie października i listopada 2016 r. W certyfikacji wzięło udział 29 obiektów informacji turystycznej.

W zakresie współpracy z miastem Kielce, poza składką członkowską, która w około 20 procentach wraca do budżetu Gminy, w postaci czynszu za lokal (RCIT) i podatku od nieruchomości, Miasto w okresie objętym kontrolą przekazało osiem razy dodatkowe środki na promocję turystyki w łącznej kwocie brutto 72 632 zł. Były to środki przeznaczone na refundację wydatków związanych ze wspólnym udziałem ROTWŚ i Miasta w targach lub wspólnym wydawaniem folderów.

(akta kontroli str. 88-111, 330-335)

1.8. W Mieście działał klaster usługowy *Grono Targowe Kielce*¹¹, którego celem było podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw działających w obszarze organizacji i obsługi imprez targowo-kongresowych oraz usług towarzyszących. Podmiotem wiodącym klastra były Targi Kielce S.A., w których gmina Kielce posiada ponad 99% akcji. Klaster tworzyło 88 przedsiębiorstw z województwa świętokrzyskiego, stanowiących niezbędne zaplecze obsługi imprez targowo-konferencyjnych, jak również wydarzeń okołotargowych. Członkowie klastra prowadzili działalność w zakresie usług doradczych, wystawienniczych, szkoleniowych, promocyjnych, hotelarskich, gastronomicznych, transportowych, poligraficznych.

(akta kontroli str. 175, 336-340)

¹⁰ Portale internetowe w ramach systemu informacji turystycznej powstały dzięki realizacji przez ROTWŚ projektu *Kampania Promocyjna Województwa Świętokrzyskiego* współfinansowanego przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013, Działanie 2.3. *Promocja gospodarcza i turystyczna regionu*.

¹¹ <http://www.gronotargowe.pl>.

Charakter klastra turystycznego ma również – realizowany przez Miasto od 2018 roku projekt *Kielce – Raj dla dzieci*¹², który integruje i promuje atrakcje, podmioty turystyczne oraz wydarzenia turystyczno-kulturalne, dedykowane rodzinom z dziećmi, zachęcające do odwiedzenia Kielc oraz największych atrakcji rodzinnych w gminach wchodzących w skład KOM. Oferta stanowi propozycję rodzinnego wypoczynku uwzględniającą różne formy aktywnego spędzenia czasu. Promuje przede wszystkim atrakcje unikalne, charakterystyczne dla Kielc i regionu. Projekt dzięki prowadzonej kampanii promocyjnej stanowi kolejny etap budowania wizerunku Kielc i regionu w obszarze turystyki rodzinnej. W projekcie *Kielce - Raj dla dzieci* uczestniczą podmioty publiczne i prywatne – między innymi muzea, centra nauki, baseny, stoki narciarskie i parki linowe.

(akta kontroli str. 112-121, 175)

W 2003 r., na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Kielcach nr XV/268/2003 została utworzona jednostka budżetowa Geopark Kielce¹³. W ramach działań prowadzonych przez tę jednostkę w imieniu Miasta, w 2015 roku został utworzony *Geopark Geoland Świętokrzyski*, który jest stowarzyszeniem pięciu gmin z terenu powiatu kieleckiego (Kielce, Chęciny, Morawica, Sitkówka-Nowiny oraz Piekoszków). Do głównych zadań stowarzyszenia określonych w statucie należy planowanie i wykonywanie zadań publicznych gmin polegających m.in. na wspieraniu działań na rzecz rozwoju geoturystyki, promocji dziedzictwa geologicznego i kulturowego oraz rozwijaniu współpracy pomiędzy stowarzyszeniem a sektorem nauki, biznesu oraz organizacji pozarządowych. Stowarzyszenie nawiązało również współpracę partnerską z różnymi podmiotami reprezentującymi szeroko pojętą branżę turystyczną (atrakcje turystyczne, tour-operatorzy, sektor usług związanych z turystyką).

(akta kontroli str. 267)

1.9. Miasto przystąpiło do ROTWS w 2004 r.¹⁴ Zgodnie ze statutem, ten związek stowarzyszeń został powołany i działał w celu m.in. rozwoju turystyki w województwie świętokrzyskim, integracji środowiska turystycznego województwa poprzez współpracę sektora publicznego z sektorem gospodarki turystycznej oraz stowarzyszeniami działającymi w obszarze turystyki, promocji województwa, doskonalenia kadr turystycznych, prowadzenia badań rynkowych, analiz i monitorowania ruchu turystycznego. Poza Miastem członkami powyższego stowarzyszenia było 44 gmin i 12 powiatów z terenu województwa świętokrzyskiego, województwo świętokrzyskie oraz przedsiębiorstwa z branży turystycznej, związki międzygminne oraz stowarzyszenia.

(akta kontroli str. 122-142, 330-335)

1.10. Miasto utworzyło dwa podmioty działające w dziedzinie turystyki/rekreacji. Pierwszy, to wspomniany już wyżej Geopark. Do jego zadań należało promowanie walorów geologicznych Miasta, w szczególności przez upowszechnianie wiedzy w zakresie geologii, ochrony środowiska, ekologii oraz działalność wydawniczą; tworzenie warunków dla rozwoju Miasta jako ośrodka turystycznego; organizowanie imprez rekreacyjnych w tym sportowych i turystycznych, związanych z zarządzanymi obiektami. W skład Geoparku wchodzi: Centrum Geoedukacji w Kielcach, Ogród Botaniczny w Kielcach, Podziemna Trasa Turystyczna na Kadzielni, Amfiteatr Kadzielnia.

¹² <http://rajdladzieci.kielce.eu>.

¹³ <http://geopark-kielce.pl>.

¹⁴ Miasto Kielce przystąpiło z dniem 1 stycznia 2004 r. do związku stowarzyszeń ROTWS, uchwałą Rady Miasta nr XVII/283/2003 z dnia 22 października 2003 r.

Zadaniem drugiego utworzonego przez Miasto podmiotu, Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji było m.in. organizowanie imprez sportowych i rekreacyjnych oraz zarządzanie komunalnymi obiektami sportowo-rekreacyjnymi. Naczelnym celem było zwiększenie aktywności fizycznej dzieci i młodzieży poprzez propagowanie zdrowego stylu życia, kreowanie potrzeb i aktywnych postaw wobec osobistej kultury fizycznej. Jednostka ta zarządzała pięcioma krytymi basenami, czterema boiskami, czterema halami sportowymi i jedną widowiskowo-sportową, dwoma hotelami oraz zespołem obiektów sportowych.

(akta kontroli str. 272, 280, 342-347)

1.11. Miasto wydatkowało w *Dziale 630 Turystyka* w 2015 r. – 364 533 zł (99,9% planowanych wydatków), w 2016 r. – 477 729 zł (99,9%) w 2017 r. – 434 983 zł (100%), a w pierwszej połowie 2018 r. – 465 571 zł (87,8%¹⁵).

(akta kontroli str. 278-279)

1.12. Na zadania związane z rozwojem turystyki i promocją atrakcji turystycznych Kielc w latach 2015 – 2018 (do 30 czerwca) Urząd wydatkował 32 286 022 zł¹⁶, w tym na:

- promocję (reklama turystyczna w czasopiśmie, zakup i opracowanie materiałów promocyjnych, promocja Miasta oraz jego walorów turystyczno-krajoznawczych w mediach) – 251 934 zł¹⁷;
- organizację przedsięwzięć z zakresu kultury i sportu promujących Kielce (promocja miasta poprzez kieleckie kluby sportowe i stowarzyszenia sportowe, wydarzenia sportowe i okosportowe, imprezy, festyny, festiwale, jarmarki, koncerty, spotkania i wystawy) – 30 504 430 zł¹⁸;
- inwestycje w infrastrukturę turystyczną (aktualizacja i renowacja tablic turystycznych, wymiana planów miasta ustawionych na ulicach) – 24 516 zł¹⁹;
- informację turystyczną (zakup wydawnictw promujących walory krajoznawcze Kielc) – 501 096 zł²⁰;
- wspieranie przedsiębiorczości w turystyce (udział w krajowych i międzynarodowych targach turystycznych) – 176 546 zł²¹;
- dotacje dla organizacji pozarządowych działających w zakresie turystyki – 450 300 zł²²;
- składki członkowskie do ROT – 377 200 zł, po 94 300 zł rocznie.

Ponadto Geopark Kielce w latach 2015 – 2018 (do 30 czerwca) na zadania związane z rozwojem turystyki i promocją atrakcji turystycznych wydatkował:

- na promocję (reklama turystyczna w czasopiśmie, zakup i opracowanie materiałów promocyjnych, promocja Kielc oraz jego walorów turystyczno-krajoznawczych w mediach) – 28 800 zł;
- na organizację przedsięwzięć z zakresu kultury i sportu promujących Kielce (promocja Miasta poprzez imprezy, festyny, spotkania i wystawy) – 49 950 zł;
- na inwestycje w infrastrukturę turystyczną – 5347 zł;
- na informację turystyczną – 39 700 zł;
- na składki członkowskie – 14 400 zł.

¹⁵ Planowane wydatki w 2018 r. wynoszą 530 300 zł.

¹⁶ W 2015 r. – 5 508 980 zł, w 2016 r. – 8 238 734 zł, w 2017 r. – 11 578 069 zł i w 2018 r. (do 30 czerwca) – 6 960 240 zł.

¹⁷ W 2015 r. – 3936 zł, w 2016 r. – 4428 zł, w 2017 r. – 156 789 zł i w 2018 r. (do 30 czerwca) – 86 781 zł.

¹⁸ W 2015 r. – 5 166 020 zł, w 2016 r. – 7 797 852 zł, w 2017 r. – 11 044 988 zł i w 2018 r. (do 30 czerwca) – 6 495 569 zł.

¹⁹ W 2015 r. – 18 450 zł, w 2016 r. – 0 zł, w 2017 r. – 0 zł i w 2018 r. (do 30 czerwca) – 6066 zł.

²⁰ W 2015 r. – 81 280 zł, w 2016 r. – 187 913 zł, w 2017 r. – 137 803 zł i w 2018 r. (do 30 czerwca) – 94 100 zł.

²¹ W 2015 r. – 44 993 zł, w 2016 r. – 31 241 zł, w 2017 r. – 34 188 zł i w 2018 r. (do 30 czerwca) – 66 123 zł.

²² W 2015 r. – 100 000 zł, w 2016 r. – 123 000 zł, w 2017 r. – 110 000 zł i w 2018 r. (do 30 czerwca) – 117 300 zł.

(akta kontroli str. 143-149)

W okresie objętym kontrolą Miasto realizowało trzy projekty inwestycyjne dofinansowane ze środków funduszy Unii Europejskiej (dalej: UE), mające znaczenie dla rozwoju turystyki i promocji turystycznej Kielc i regionu, w tym dwa Geopark Kielce i jeden Miejski Zarząd Dróg w Kielcach (dalej: MZD).

Geopark Kielce w okresie objętym kontrolą rozpoczął realizację dwóch projektów. Projekt *Rozbudowa Ogrodu Botanicznego w Kielcach w oparciu o endogeniczne zasoby dziedzictwa naturalnego* finansowany jest z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (dalej: RPO WŚ na lata 2014-2020). Termin zakończenia realizacji określono na 30 września 2019 r. Kwota środków europejskich w budżecie projektu wynosi 6 324 978,58 zł, a wkład własny Miasta – 2 827 637,48 zł. Na dzień 30 czerwca 2018 r. wykorzystano 7650 zł ze środków UE. Efektem rzeczowym projektu będzie budowa trzech oczek wodnych wraz z zagospodarowaniem terenu wokół (wodospad, alpinarium Pieniny, alejki, ścieżki, przejścia i kładki nad oczkami, nasadzenia roślin w odpowiednich kolekcjach, oświetlenie terenu). Drugim projektem jest *Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej na terenach przyrodniczo cennych administrowanych przez Geopark Kielce* finansowany w ramach RPO WŚ na lata 2014-2020. Termin zakończenia realizacji określono na 31 grudnia 2019 r. Kwota środków europejskich w budżecie projektu wynosi 11 849 000 zł, a wkład własny gminy Kielce – 2 091 000 zł. Do 30 czerwca 2018 r. nie wykorzystano środków z UE. Efektem rzeczowym projektu będzie infrastruktura edukacyjna podnosząca atrakcyjność i dostępność turystyczną obiektów przyrodniczo cennych na terenie Kielc (Parku Kadzielnia i Rezerwatu Wietrznia).

(akta kontroli str. 350-354)

MZD, jako partner projektu, realizował projekt *Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – Województwo Świętokrzyskie* w ramach programu *Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013*. W ramach realizacji projektu MZD wykonał trasy rowerowe o długości 20,083 km. Realizację projektu ukończono w 2015 r. Kwota środków europejskich w budżecie projektu rozliczona przez gminę Kielce – MZD, jako partnera projektu wyniosła 6 741 875,60 zł, a udział własny 793 161,84 zł.

(akta kontroli str. 554)

1.13. Badaniem objęto pięć umów²³ na łączną kwotę 135 300 zł²⁴ dotacji spośród 25 umów²⁵ zawartych na realizację zadań publicznych zleconych organizacjom pozarządowym i innym podmiotom z zakresu turystyki na podstawie przepisów upp. Złożone wnioski były kompletne, zgodne z warunkami naboru, zgłoszone przez uprawniony podmiot i wpłynęły w terminie. W okresie objętym kontrolą, Prezydent Miasta corocznie ogłaszał otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych Miasta, do realizacji przez organizacje pozarządowe i inne podmioty. Termin

²³ Zadanie pn. Aktywny senior - imprezy turystyki kwalifikowanej organizowane w formie wycieczek pieszych, rowerowych oraz organizacja rajdu pieszo-rowerowego po Kielcach i Górach Świętokrzyskich oraz wydanie przewodnika z propozycjami wycieczek dla seniorów i osób niepełnosprawnych na kwotę 30 000 zł, realizowany przez Stowarzyszenie Ziemia Świętokrzyska; zadanie pn. Organizacja zajęć rekreacyjno-turystyczno-krajoznawczych połączonych z nauką jazdy konnej, ogniskami z kielbaskami, zabawami, konkursami terenowymi, zajęciami z zakresu życia, zachowań i opieki nad zwierzętami dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Kielce na kwotę 32 000 zł, realizowane przez Świętokrzyskie Towarzystwo Pomocy Osobom Niepełnosprawnym; zadanie pn. Organizacja imprezy turystycznej pod nazwą Aktywne Kielce na kwotę 10 000 zł, realizowane przez PTTK Oddział Świętokrzyski w Kielcach; zadanie pn. Konserwacja, modernizacja szlaków, uzupełnianie tablic informacyjnych na kieleckich znakowanych szlakach turystycznych, korekta ich przebiegu na kwotę 56 000 zł, realizowane przez Stowarzyszenie Ziemia Świętokrzyska; zadanie pn. 50. jubileuszowy ogólnopolski Integracyjny Rajd po Górach Świętokrzyskich Niepełnosprawnych i Sympatyków za kwotę 7300 zł, realizowany przez Zrzeszenie Sportu i Rehabilitacji.

²⁴ Cztery dotyczyło wsparcia zadania, a jedna powierzenia zadania.

²⁵ W 2015 r. – 6 umów, w 2016 r. – 6 umów, w 2017 r. – 6 i w 2108 r. – 7.

składania ofert wynosił 21 dni, zgodnie z art. 13 ust. 1 upp. Na zasadach określonych w art. 15 upp, oferty opiniowane były przez komisje powołane przez Prezydenta, przy zastosowaniu kryteriów przewidzianych w ogłoszeniu o naborze. Wyniki naborów zostały opublikowane niezwłocznie. Badane umowy były zgodne z wymogami określonymi w art. 16 upp. Zawierały również elementy określone w art. 221 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²⁶, tj.:

- szczegółowy opis zadania, w tym cel, na jaki dotacja została przyznana, i termin jego wykonania;
- wysokość dotacji udzielanej podmiotowi wykonującemu zadanie i tryb płatności;
- termin wykorzystania dotacji, nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia danego roku budżetowego;
- tryb kontroli wykonywania zadania;
- termin i sposób rozliczenia udzielonej dotacji;
- termin zwrotu niewykorzystanej części dotacji.

Badane umowy zostały prawidłowo i terminowo rozliczone. Poza kontrolą dostarczonych materiałów, pracownicy Urzędu przeprowadzili w terenie kontrolę prawidłowości realizacji jednego z pięciu badanych zadań.

(akta kontroli str. 150-170)

Były Prezydent Miasta wyjaśnił, że kontrola merytoryczna umów na realizację zadań publicznych zleconych organizacjom pozarządowym i innym podmiotom z zakresu turystyki prowadzona jest wrywkowo w miarę dyspozycyjności upoważnionych do tych czynności pracowników. Zapis art. 17 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie mówi, że „Organ administracji publicznej zlecający realizację zadania publicznego może dokonywać kontroli i oceny realizacji zadania...”. Każda organizacja składając sprawozdanie z realizacji przedmiotu umowy oprócz dokumentów księgowych, które analizowane i weryfikowane są przez pracownika Referatu Sportu i Turystyki, przedkłada wykaz osób uczestniczących w realizacji zadania. Ponadto nadmienić należy, że pracownicy referatu Sportu i Turystyki uczestniczyli w kilku eventach w ramach kontrolowanych umów.

(akta kontroli str. 737)

1.14. Wojciech Lubawski poinformował, że nie widzi potrzeb zmiany w ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o Polskiej Organizacji Turystycznej²⁷ oraz regulacjach dotyczących funkcjonowania promocji turystycznej i informacji turystycznej. Wskazał również, że na poziomie debaty krajowej Miasto reprezentowane jest przez ROTWS.

(akta kontroli str. 174)

2. Efektywność i skuteczność realizacji działań dotyczących promocji turystyki oraz informacji turystycznej

2.1. Dla wdrażania i monitorowania Strategii nie wskazano wartości bazowych ani oczekiwanych dla przyjętych wskaźników kontekstowych, produktu i rezultatu.

(akta kontroli str. 34-58)

2.2. Strategia nie przewidywała jej ewaluacji, a ocena realizacji celów odbywała się poprzez monitorowanie wskaźników i trendów. Zasady monitorowania realizacji Strategii zostały określone w zarządzeniach Prezydenta w sprawie monitorowania Strategii. Monitorowanie powyżej opisanych wskaźników odbywało się przy wykorzystaniu *Formularza monitorowania działań, celów operacyjnych i strategicznych*, które opracowywały poszczególne wydziały Urzędu i jednostki organizacyjne odpowiedzialne za wdrażanie poszczególnych działań i celów.

²⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, ze zm.

²⁷ Dz. U. z 2018 r. poz. 563.

Wydział Rozwoju i Rewitalizacji Miasta na podstawie otrzymanych informacji sporządzał raport z realizacji Strategii. W okresie objętym kontrolą opublikowano dwa raporty – jeden za lata 2015-2016 (opublikowany w czerwcu 2017 r.) i drugi za 2017 r. (opublikowany w czerwcu 2018 r.)

Do czasu wprowadzenia zarządzenia Prezydenta w sprawie monitorowania Strategii wyniki wdrażania Strategii omawiane były podczas spotkań Komitetu Monitorującego.

(akta kontroli str. 34-58, 176-252, 734-735)

2.3. W okresie objętym kontrolą, dla celu operacyjnego *Wykorzystanie potencjału turystycznego i rekreacyjnego Kielc*, nastąpił wzrost wskaźnika kontekstowego (*korzystający z noclegów na 1000 ludności*) od 219,3 tys. za 2015 r. do 241,2 tys. za 2016 r. i 253,3 tys. za 2017 r. Realizując powyższy cel operacyjny Urząd podejmował działania przewidziane w Strategii.

W ramach upowszechniania i promocji walorów turystycznych Kielc w 2015 r. podjęto osiem działań przy udziale ośmiu podmiotów zewnętrznych, w 2016 r. - 19 działań przy udziale 19 podmiotów, a w 2017 r. - 21 przy udziale 21 podmiotów. W ramach działania *Wdrożenie pakietu działań promocyjnych i informacyjnych związanych z uczestnictwem w międzynarodowych targach turystycznych dotyczących Kielc, jako celu wizyt turystycznych* w 2015 r. na siedmiu imprezach targowych wydano 18 487 materiałów promocyjnych, w 2016 r. na sześciu imprezach – 12 497 materiałów promocyjnych, a w 2017 r. na sześciu – 12 740. W 2015 r. i 2016 r. Miasto zrealizowało po 12 cyklicznych wydarzeń kulturalnych finansowanych lub współfinansowanych ze środków publicznych, w których uczestniczyło 30 800 osób, a w 2017 r. zorganizowano 61 takich wydarzeń, w których uczestniczyło 42 738 osób. Opracowano i wdrożono, we współpracy z podmiotami zewnętrznymi, pakiety turystyczne sprofilowane pod poszczególne grupy potencjalnych turystów. W 2015 r. wydano 7250 sztuk pakietów spośród z siedmiu rodzajów pakietów turystycznych, w 2016 r. wydano 21 900 sztuk spośród 15 rodzajów, a w 2017 r. – 14 150 sztuk z 10 rodzajów.

W ramach poprawy istniejącego oraz przygotowania i wdrożenia nowego estetycznego i funkcjonalnego systemu informacji przestrzennej i turystycznej w 2015 r. ujęto w systemie informacji przestrzennej i turystycznej 49 obiektów, a liczba nowopowstałych lub uaktualnionych tablic informacyjnych wyniosła 12²⁸. W latach 2016 - 2017 liczba obiektów nie uległa zmianie, a liczba nowopowstałych lub uaktualnionych tablic informacyjnych wyniosła 94 w 2016 r. W 2017 r. nie przeprowadzono konserwacji i modernizacji szlaków. W latach 2015-2017 nastąpił spadek kształcenia w zawodach wspierających usługi turystyczne. Liczba oddziałów kształcących w zawodach związanych z usługami turystycznymi zmniejszyła się z 19 w 2015 r. do 17,5 w 2016 r. i 16 w 2017 r. Liczba uczniów i słuchaczy kształcących się w powyższych zawodach uległa zmniejszeniu z 500 w 2015 r., do 462 w 2016 r. i 390 w 2017 r. Natomiast liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w powyższych zawodach wynosiła w 2015 r. – 67, w 2016 r. – 114 i w 2017 r. – 96. W latach 2015-2016 nie przeprowadzono działania dotyczącego rozwoju infrastruktury sportowej, turystycznej i rekreacyjnej. Realizując powyższe działanie w 2017 r. zmodernizowano stadion piłkarski Kolporter Arena, z którego skorzystało 921 tysięcy osób w roku modernizacji.

(akta kontroli str. 176-201)

Dyrektor Wydziału Edukacji, Profilaktyki i Pożytku Publicznego Anita Stanisławska, odnośnie spadku wartości wskaźników dotyczących kształcenia w zawodach turystycznych wyjaśniła m.in.: *uległa zmniejszeniu zarówno liczba uczniów, jak*

²⁸ W tym pięć planów Miasta i siedem tablic na szlakach pieszych.

i oddziałów kształcących w zawodach: technik usług turystycznych oraz technik hotelarstwa. Kształcenie w tych zawodach prowadzi w Kielcach Zespół Szkół Ekonomicznych, ul. Langiewicza 18. Szkoła corocznie przygotowuje ofertę, ale stosunkowo niewielkie zainteresowanie tymi kierunkami powoduje, że nie udaje się zrekrutować uczniów do wszystkich zaplanowanych oddziałów. W bieżącym roku została wykonana dokumentacja rozbudowy szkoły o bazę dla praktycznej nauki zawodu (hotel wraz z zapleczem gastronomicznym). Aktualnie trwają starania o pozyskanie środków zewnętrznych na dofinansowanie realizacji tego przedsięwzięcia. (...) Stworzenie atrakcyjnej bazy edukacyjnej w tych kierunkach pozwoli na skuteczne zachęcanie młodzieży do podejmowania kształcenia.

(akta kontroli str. 750)

Dyrektor Wydziału Kultury, Sportu i Promocji Miasta Artur Sobolewski odnośnie spadku wartości wskaźników wyjaśnił m.in.: spadek wartości wskaźnika pn. Liczba imprez targowych z udziałem miasta spowodowany był rezygnacją z promocji Miasta podczas targów w Berlinie w 2016 r. i 2017 r. Rezygnacja z udziału w tych targach spowodowana była wysokimi kosztami. W przypadku wartości wskaźnika pn. Liczba osób korzystających z infrastruktury sportowej powstałe różnice wynikały ze zmiany metodologii liczenia wskaźnika (...) Pierwotnie do wskaźnika wliczano wszystkie osoby pojawiające się na imprezach sportowych łącznie z widownią. Od 2017 r. zaczęto wliczać tylko osoby czynnie korzystające z infrastruktury sportowej.

(akta kontroli str. 748)

Dla celu operacyjnego Ochrona i promocja walorów przyrodniczych Kielc oraz rozbudowa strefy rekreacyjnej bazującej na atrakcyjności przyrodniczej miasta realizowanego w ramach celu strategicznego Zielone i czyste Kielce wskaźnik Udział terenów zieleni w powierzchni ogółem w Kielcach wyniósł w 2015 r. 3,1%, a w latach 2016-2017 – 3,0%. Natomiast dla realizowanego w ramach powyższych celów działania Działanie związane z zagospodarowaniem lokalnych zasobów przyrodniczych, ekologicznych i geologicznych miasta na potrzeby rekreacji, turystyki i edukacji wraz z ich promocją, oraz rozbudowa infrastruktury edukacyjnej zrealizowano w 2015 r. 540 działań, w których uczestniczyło 40 621 osób, w 2016 r. w 551 działaniach uczestniczyło 147 307 osób, a w 2017 r. odpowiednio 540 działań i 40 121 osób.

(akta kontroli str. 176-201)

2.4. Zgodnie z zarządzeniem Prezydenta w sprawie monitorowania Strategii, monitoring trendów miał być przeprowadzany dwukrotnie – do 30 kwietnia 2018 r. i 2020 r. Monitorowanie trendów miało być prowadzone w oparciu o wyniki badań naukowych oraz dobre praktyki krajowe i międzynarodowe. Z przeprowadzonego w 2018 r. monitoringu trendów dotyczących turystyki wynika, że poszerzeniu uległa baza noclegowa, liczba miejsc noclegowych na 100 mieszkańców wzrosła od 1,22 w 2015 r. do 1,63 w 2017 r. W badanym okresie wzrosła intensywność ruchu turystycznego. Liczba turystów korzystających z noclegów przypadających na 100 mieszkańców wzrosła z 67,9 w 2015 r. do 82 w 2017 r., a liczba udzielonych noclegów przypadających na 100 mieszkańców wzrosła odpowiednio z 110,5 do 141. Wskaźnik wykorzystania miejsc noclegowych w Kielcach w latach 2015-2017 zwiększył się o 5,5 punktu procentowego z 25,4% do 30,9%.

(akta kontroli str. 34-58, 201)

2.5. Miasto w promocji turystycznej wykorzystywało walory kulturowe, historyczne, przyrodnicze i krajoznawcze. Promowało się m.in. poprzez film pn. *Kielce. Turystyka pozytywnych emocji*²⁹, który zajął pierwsze miejsce w konkursie na film promocyjny

²⁹ <https://www.youtube.com/watch?v=DPcnaTYuy7Q>.

w kategorii *Mój region najpiękniejszy* organizowanym przez Forum Promocji Turystycznej Waszaturystyka. Urząd w promocji Kielc wykorzystywał produkt turystyczno-kulturalny dla rodzin z dziećmi pn. *Kielce - Raj dla Dzieci* oraz turystyczny Geopark Kielce.

Geopark Kielce posiadał trzy produkty turystyczne, na których oparł promocję, tj.:

- Świętokrzyskim Szlaku Archeo-Geologicznym – liniowym produkcie turystycznym o charakterze szlaku, w ramach którego zostało wybudowane Centrum Geoedukacji oraz wykonane specjalne oznakowanie cennych obiektów geologicznych na terenie Kielc. Centrum Geoedukacji odwiedza corocznie około 40 000 osób;
- Podziemnej Trasie Turystycznej na Kadzielni – produkcie turystycznym typu „miejsce” związanym z infrastrukturą turystyczną udostępniającą trzy połączone jaskinie w Parku Kadzielnia, które w 2017 roku odwiedziło 18 872 osób;
- Geopark Geoland Świętokrzyski – obszarowy produkt geoturystyczny o charakterze geoparku, który – jak już wspomniano wyżej – objął zasięgiem teren pięciu gmin powiatu kieleckiego. Produkt jest w fazie przygotowawczej, aczkolwiek efektem inicjatywy jest promocja walorów dziedzictwa geologicznego, przyrodniczego i kulturowego ww. obszaru na forum międzynarodowym oraz podjęcie procedury uzyskania prestiżowego certyfikatu Geoparku Globalnego UNESCO.

Powyższe produkty nie posiadały certyfikatów POT ani ROTWŚ.

(akta kontroli str. 112-121, 201, 255-268, 591)

2.6. Miasto promując turystykę wykorzystywało zalety kulturowe, historyczne i naukowe Kielc. Promowało również turystykę aktywną pieszą i rowerową, aktywną turystykę dla rodzin z dziećmi oraz turystykę biznesową. Na stronie internetowej Miasta, w zakładce turystyka opisano 11 obiektów zabytkowych, dziewięć muzeów, siedem galerii sztuki oraz dziewięć wydarzeń kulturalnych³⁰, sześć rezerwatów przyrody, Geopark Kielce, Energetyczne Centrum Nauki oraz szlaki turystyczne piesze i rowerowe. Również w opracowanym w 2018 r. na zlecenie Urzędu przewodniku³¹ preferowano turystykę pieszą tematycznie związaną z historią, przyrodą i aktywnym wypoczynkiem. W przewodniku zamieszczono tematyczne trasy zwiedzania Kielc: po kieleckiej starówce, śladami Staropolskiego Zagłębia Przemysłowego, szlak pielgrzymkowy, szlaki upamiętnionych miejsc walki o wolność, szlak znanych ludzi kultury, sztuki i nauki. Wskazano szlaki piesze krajoznawcze i rowerowe oraz możliwość jazdy konnej i jazdy na nartach. W 2017 r. wydano przewodnik *Aktywne Kielce* opisujący trasy piesze po Kielcach i Górach Świętokrzyskich, szlaki rowerowe, turystykę konną, sporty wodne i wędkarstwo, sporty zimowe, wspinaczkę skałową i park linowy.

(akta kontroli str. 279-280)

Miasto poprzez Geopark Kielce promowało również innowacyjną formę turystyki, tj. geoturystykę, która łączy w sobie elementy turystyki krajoznawczej i kulturowej z turystyką edukacyjną. Geoturystyka ukierunkowana jest na świadome poznawanie dziedzictwa przyrodniczego (w tym geologicznego) i kulturowego, przy jednoczesnym zrównoważonym wykorzystaniu zasobów tego dziedzictwa gwarantującym ich zachowanie dla przyszłych pokoleń.

(akta kontroli str. 268)

³⁰ Święto Kielc, Harcerski Festiwal Kultury Szkolnej, Festival Tańca, Anima Mundi - Festiwal Muzyki organowej i Sakralnej, Memorial to Miles – Festival Jazzowy, Nurt – Festiwal Form Dokumentalnych, Off Fashion – Konkurs dla Projektantów i Entuzjastów Mody, Życie jest Piękne – Ogólnopolski Konkurs Fotograficzny, Sylwester pod gwiazdami.

³¹ Opracowanym w językach: polskim, angielskim i niemieckim.

W 2017 r. Urząd zlecił *Opracowanie koncepcji i realizację na jej podstawie działań promujących walory turystyczno-krajoznawcze miasta Kielce* skierowanych dla kuracjuszy sanatoriów z Buska-Zdroju oraz Solca-Zdroju. W ramach zawartej umowy Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Świętokrzyski w Kielcach (dalej: PTTK Kielce) w miesiącach lipiec-październik 2017 r. przeprowadziło 18 wizyt studyjnych, w których wzięło udział 1006 kuracjuszy. PTTK Kielce wydało 1000 egzemplarzy folderu promującego walory turystyczno-krajoznawcze Kielc, który został rozdysponowany wśród uczestników wizyt studyjnych. Ponadto opracowano i wydano 50 plakatów i 1000 ulotek informacyjnych, które zostały rozdysponowane w sanatoriach i uzdrowiskach Buska-Zdroju oraz Solca-Zdroju. Informacje o wizytach studyjnych zostały zamieszczone na stronie www.pttkkielce.pl oraz w mediach społecznościowych.

(akta kontroli str. 663-676)

Miasto promowało turystykę gospodarczą poprzez Targi Kielce S.A.³², które są drugim w Europie Środkowo-Wschodniej organizatorem targów i wystaw (działalność targów szczegółowo opisano w punkcie 2.12.).

(akta kontroli str. 281-304)

2.7. Miasto posiadało dwa markowe produkty turystyczne *Kielce - Raj dla Dzieci* oraz *Świętokrzyski Szlak Archeo-Geologiczny*.

Kielce - Raj dla Dzieci to produkt promujący atrakcje oraz wydarzenia turystyczno-kulturalne, dedykowane rodzinom z dziećmi, zachęcające do odwiedzenia miasta Kielce oraz największych atrakcji gmin wchodzących w skład KOM. Produkt, który powstał na przełomie 2017 i 2018 r. stanowi propozycję rodzinnego wypoczynku uwzględniającą różne formy aktywnego spędzania czasu. Elementami produktu są portal internetowy www.rajdladzieci.kielce.eu, wydawnictwa dedykowane dla dzieci i rodziców, *Rodzinny Paszport Turystyczny* – system zachęt i nagród, nagrody/upominki dla korzystających z oferty turystycznej oraz wydarzenie o charakterze artystyczno-kulturalnym promujące produkt turystyczno-kulturalny. Na stronie internetowej produktu znajdują się m.in. interaktywna mapa Kielc, bajkowy przewodnik dla dzieci, przewodnik turystyczny dla rodziców, propozycje wycieczek dla rodzin z dziećmi, kalendarium wydarzeń oraz wykaz restauracji i obiektów hotelowych. Przewodniki dla dzieci i rodziców dostępne były również w wersji papierowej. W ramach promocji projektu odbyło się w Dniu Dziecka widowisko taneczne *Alicja w Krainie Czarów* w wykonaniu Kieleckiego Teatru Tańca w Amfiteatrze Kadzielnia w Kielcach. Do promocji widowiska wykorzystano:

- reklamy wielkoformatowe w Katowicach i Warszawie w terminie od 1 kwietnia do 30 czerwca 2018 r.;
- plakaty rozesłane do wszystkich gmin i powiatów z terenu województwa świętokrzyskiego;
- emisję 200 spotów radiowych emitowanych w Radiu Kraków, Radiu Rzeszów, Radiu Lublin, Radiu Łódź, Radiu Katowice w terminie od 7 do 26 maja 2018 r.;
- artykuły sponsorowane zamieszczone na siedmiu portalach internetowych należących do wydawców prasowych oraz w siedmiu gazetach w wersji papierowej;
- media społecznościowe (współpraca z blogerami, youtube.com, facebook, instagram);
- strony i fan page: ROTŚW, miasta Kielce, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Kielcach, *Kielce-Raj dla dzieci*;
- sześć imprez targowych branży turystycznej.

³² www.targikielce.pl.

W imprezie wzięło udział 5500 osób.

(akta kontroli str. 112-121, 255-266, 305-315, 591)

W ramach projektu *Kielce-Raj dla dzieci* Miasto we współpracy z National Geographic Polska zorganizowało w dniu 7 października 2018 r. imprezę rodzinną pn. *Festiwal Małych Podróżników*. Obok prelekcji, uczestnicy festiwalu mogli uczestniczyć m.in. w warsztatach plastyczno-artystycznych i Akademii GOPR Junior. Jako prelegenci wystąpili:

- prezeniter, podróżnik i autor książek z praktycznymi wskazówkami dotyczącymi ekonomicznego podróżowania,
- dziennikarka, prezeniterka, podróżniczka, autorka najnowszej książki o podróżach z dziećmi,
- sportowiec ekstremalny, speleolog, taternik, ratownik TOPR,
- zwyciężczyni II edycji Master Chef Junior, która poprowadzi warsztaty kulinarne o kuchni z różnych stron świata,
- blogerzy.

W imprezie wzięło udział około 600-700 osób.

(akta kontroli str. 316-329)

Drugim produktem markowym był *Świętokrzyski Szlak Archeo-Geologiczny*, promowany m.in. na stronach internetowych Geoparku Kielce, a przede wszystkim poprzez specjalną stronę internetową www.szlakarcheogeo.pl, spoty promocyjne opracowane, administrowane i monitorowane przez ROTWŚ oraz POT. Portal internetowy zawiera gotowe propozycje wycieczek rodzinnych po *Świętokrzyskim Szlaku Archeo-Geologicznym*, gry planszowe dla dzieci, propozycje scenariuszy lekcji w terenie, słowniczek pojęć archeologicznych oraz interaktywną tabelę er i epok.

Park i Rezerwat Kadzielnia, który jest częścią *Świętokrzyskiego Szlaku Archeo-Geologicznego*, odwiedza corocznie od 45 000 do 50 000 osób. Podziemną Trasę Turystyczną, znajdująca się na terenie Kadzielni, w 2015 r. odwiedziło 12 839 osób, w 2016 r. – 16 980, a w 2017 r. – 18 872. Stronę internetową www.szlakarcheogeo.pl odwiedziło 36 168 osób, a oficjalny profil *Świętokrzyskiego Szlaku Archeo-Geologicznego* na Facebook'u obserwuje 1077 osób.

(akta kontroli str. 269, 276, 591-596)

2.8. Miasto monitorowało popularność swoich markowych produktów turystycznych poprzez zbieranie danych dotyczących liczby osób odwiedzających organizowane imprezy, strony internetowe dotyczące produktów oraz profile w mediach społecznościowych.

(akta kontroli str. 305-315, 327-329, 592-596)

2.9. Miasto nie wprowadziło na swoim terenie instrumentów zachęcających turystów do skorzystania z oferty turystycznej, poprzez umożliwienie tańszego dostępu do obiektów i atrakcji turystycznych (np. karty turysty, rodzinne karty turysty itp.).

(akta kontroli str. 280)

Były Prezydent Miasta wyjaśnił: *w chwili obecnej na terenie miasta Kielce faktycznie nie istnieje karta, która umożliwia wstęp do kilku obiektów muzealnych i turystycznych w Kielcach. Należy jednak zwrócić uwagę, że jednym z instrumentów zachęcających turystów do korzystania z oferty turystycznej Kielce jest Rodzinny Paszport Turystyczny, który od czerwca 2018 r. został wdrożony w ramach Produktu turystyczno-kulturalnego „Kielce - Raj dla dzieci”. Produkt ten skupia około pięćdziesięciu atrakcji turystycznych z Kielc i sąsiednich gmin. W ramach Produktu prowadzone są wspólne działania promocyjne oraz organizowane eventy*

zachęcające do odwiedzania Kielc i okolic. Formuła korzystania polega na potwierdzeniu odwiedzenia obiektów zamieszczonych w Rodzinnym Paszporcie Turystycznym. Zebrane potwierdzenia uprawniają do odebrania upominku ufundowanego przez Urząd Miasta Kielce. Produkt „Kielce - Raj dla dzieci” jest produktem rozwojowym i nie wyklucza się, że kolejne etapy rozwoju dotyczyć będą pakietyzowania usług: komunikacja miejska, obiekty turystyczne, obiekty restauracyjne, etc.

(akta kontroli str. 735)

2.10. W Kielcach audioprzewodniki były dostępne dla turystów indywidualnych oraz zorganizowanych (w tym anglojęzycznych) w ramach Centrum Geoedukacji.

(akta kontroli str.269)

2.11. Miasto Kielce w promocji turystycznej Kielc wykorzystywało wydarzenia sportowe, kulturalne i gospodarcze.

W okresie objętym kontrolą miało miejsce 88 wydarzeń sportowych i kulturalnych, w których brało udział co najmniej 373 tys. osób. Do imprez o zasięgu międzynarodowym należały m.in. Mistrzostwa Europy UEFA EURO w piłce nożnej do lat 21 zorganizowane w 2017 r., Mistrzostwa Europy IDO, Hip Hop, Break Dance i Electric Boogie, Mistrzostwa Europy EKO Kyokushin/Shinkyokushin oraz Międzynarodowy Festiwal Bilardowy. Wydarzenia te były promowane przez Urząd w różny sposób, m.in. poprzez zamieszczanie informacji na stronie internetowej Urzędu oraz jednostek budżetowych, bilbordy, banery, plakaty, ulotki, ogłoszenia w mediach lokalnych (radiu Fama, gazecie codziennej Echo Dnia) i ogólnopolskich (Meloradio i Radio Zet) oraz mediach społecznościowych. Na finansowanie powyższych imprez Miasto wydało 4414 tys. zł, przy czym 24 imprez Miasto nie dofinansowało, a w pozostałych przypadkach zaangażowanie finansowe Miasta wynosiło od 3,4% do 100% kosztów imprezy.

Miasto Kielce nie ubiegało się o patronaty Ministra Sportu i Turystyki lub POT nad tymi imprezami.

(akta kontroli str. 280, 597-611)

Były Prezydent Miasta wyjaśnił m.in.: *nie oznacza to, że wydarzenia mające charakter promocyjny dla naszego miasta nie były objęte patronatami. Patronat nad wydarzeniem przyznawany był bezpośrednio organizatorowi imprezy sportowej np.:*

- *Polski Związek Piłki Ręcznej (organizator) - otrzymał patronat Ministerstwa Sportu i Turystyki dla Mistrzostw Świata Kobiet do lat 18 w Piłce Ręcznej Polska, które odbyły się w 2018 r.;*
- *Kielecki Klub Sportowy Karate (organizator) - otrzymał patronat Ministerstwa Sportu i Turystyki dla Mistrzostw Europy EKO Kyokushin/Shinkyokushin, które odbyły się w 2017 r.;*
- *Kielecki Klub Bokserski RUSHH (organizator) - otrzymał patronat Ministerstwa Sportu i Turystyki dla Międzypaństwowego meczu bokserskiego Polska - Irlandia, który odbył się w 2017 r.*
- *Świętokrzyski Klub Tańca i Tańca Sportowego JUMP (organizator) - otrzymał patronat Ministerstwa Sportu i Turystyki dla Mistrzostw Europy IDO Hip Hop, Break Dance i Electric Boogie, które odbyły się w 2015 r.*

(akta kontroli str. 736)

W latach 2015-2018 (30 czerwca) Targi Kielce S.A. zorganizowały na terenie Kielc 260 wystaw i targów, na których swoje stoiska miało 25 985 wystawców. Imprezy targowe odwiedziło łącznie 886 500 osób. Targi odbywały się średnio przez 78 dni w roku. W badanym okresie corocznie odbywały się Międzynarodowe Tragi Turystyki Wiejskiej i Aktywnej Agrotourism&Active Life, podczas których swoje stoiska

miało łącznie 374 wystawców, a imprezę odwiedziło 67 981 osób. W Targach Kielce S.A. corocznie odbywało się kilkaset konferencji, w których uczestniczyło średnio około 22 tys. osób.

(akta kontroli str. 281-304)

2.12. W wyniku wykonania objętych badaniem pięciu umów zawartych na realizację zadań publicznych zleconych organizacjom pozarządowym i innym podmiotom z zakresu upowszechniania i promocji turystyki³³, osiągnięto efekty zgodne z wnioskami i zawartymi umowami. Realizując poniższe badane zadania publiczne:

- *Aktywny Senior* - przeprowadzono 35 wycieczek pieszych i rowerowych, w których udział wzięło 500 uczestników, w tym seniorów i osób niepełnosprawnych; rajd pieszo-rowerowy po Kielcach i Górach Świętokrzyskich, w którym wzięło udział 150 osób; opracowano i wydano 1500 egzemplarzy przewodnika dla seniorów i osób niepełnosprawnych z propozycjami tras pieszych i rowerowych po Kielcach i Górach Świętokrzyskich;
- Zajęcia rekreacyjno-turystyczno-krajoznawcze połączone z nauką jazdy konnej, ogniskami z kielbaskami, zabawami, konkursami terenowymi, zajęciami z zakresu życia, zachowań i opieki nad zwierzętami dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Kielce - zorganizowano zajęcia dla 1200 dzieci i młodzieży;
- Konserwacja, modernizacja szlaków, uzupełnienie tablic informacyjnych na kieleckich znakowanych szlakach turystycznych, korekta ich przebiegu - odnowiono 51 km szlaków rowerowych, 17 km szlaków rowerowych wyczynowych, skasowano 20 km starych odcinków szlaków rowerowych, wykonano 10 tablic i odnowiono cztery tablice na szlakach, wykonano i zamontowano 60 drogowskazów i tabliczek na szlakach, przeprowadzono kompleksową odnowę szlaku miejskiego wraz z tabliczkami, opracowano i wydano 1000 egzemplarzy publikacji zawierającej opis i przebieg wszystkich znakowanych szlaków na terenie Kielc, odnowiono i przygotowano narciarską trasę do sezonu;
- 50 Jubileuszowy Ogólnopolski Integracyjny Rajd po Górach Świętokrzyskich Niepełnosprawnych i Sympatyków - zorganizowano rajd dla 50 osób niepełnosprawnych;
- *Imprezę turystyczną Aktywne Kielce* - zorganizowano rajd, na który składały się trzy trasy piesze i dwie dla amatorów nordic walking. Rajd zakończono ogniskiem, podczas którego rozegrano wiele konkurencji sprawnościowych, rozdając nagrody w postaci przewodników, map oraz pamiątek regionalnych. W imprezie uczestniczyło 500 osób, w tym ponad 100 dzieci.

(akta kontroli str. 612-651)

2.13. Gmina Kielce podejmowała współpracę samorządową w dziedzinie promocji turystycznej i rozwoju informacji turystycznej. Miasto było członkiem ROTWŚ oraz stowarzyszenia gmin Geopark Geoland Świętokrzyski, który swoim zasięgiem objął pięć gmin powiatu kieleckiego³⁴. Stowarzyszenie promuje walory dziedzictwa geologicznego, przyrodniczego i kulturowego na forum międzynarodowym oraz podjęło starania o uzyskanie certyfikatu Geoparku Globalnego UNESCO. Miasto nie było członkiem LOT, ponieważ na terenie Kielc nie działała taka organizacja.

Miasto podpisało umowy partnerskie z siedmioma miastami³⁵. Podczas 15 przyjazdów delegacji zagranicznych rozdawano przewodniki turystyczne „Kielce”, albumy „Kielce kwadrat” oraz różne wydawnictwa przygotowane przez ROTWŚ.

(akta kontroli str. 88-111, 267-277, 654-662)

³³ Dobór próby opisano w punkcie 1.13.

³⁴ Kielce, Chęciny, Morawica, Sitkówka-Nowiny i Piekoszów.

³⁵ Gotha, Winnica, Budapeszt Czepel, Ramla, Orange, Yuyao i Taizhou.

2.14. Miasto monitorowało ruch turystyczny wykorzystując ogólnodostępne dane statystyczne publikowane przez Urząd Statystyczny w Kielcach.

W 2015 r. liczba turystów korzystających z noclegów w Kielcach wyniosła 134,7 tys., a w powiecie kieleckim – 100,2 tys. Liczba udzielonych noclegów wyniosła odpowiednio 219,3 tys. i 203 tys. W 2015 r. na teren województwa świętokrzyskiego przybyło 28 tys. turystów z zagranicy, którym udzielono 28,3 tys. noclegów w Kielcach i 6,1 tys. na terenie powiatu kieleckiego. Średni czas pobytu turystów wyniósł 2,8 dnia, a turystów zagranicznych - 2,3 dnia.

W 2016 r. liczba turystów korzystających z noclegów w Kielcach wyniosła 156,9 tys., a w powiecie kieleckim – 105,4 tys. Liczba udzielonych noclegów wyniosła odpowiednio 253,3 tys. i 205,5 tys. W 2016 r. na teren województwa świętokrzyskiego przybyło 31,7 tys. turystów zagranicznych, którym udzielono 34,1 tys. noclegów w Kielcach i 8 tys. na terenie powiatu kieleckiego. Średni czas pobytu turystów i turystów zagranicznych nie uległ zmianie w stosunku do poprzedniego roku.

W 2017 r. liczba turystów korzystających z noclegów w Kielcach wyniosła 161,7 tys., a w powiecie kieleckim – 98,9 tys. Liczba udzielonych noclegów wyniosła odpowiednio 278,2 tys. i 225,5 tys. W 2017 r. na teren województwa świętokrzyskiego przybyło 34,7 tys. turystów zagranicznych, którym udzielono 36,1 tys. noclegów w Kielcach i 10,8 tys. na terenie powiatu kieleckiego. Średni czas pobytu turystów i turystów zagranicznych był dłuższy niż w poprzednim roku o 0,1 dnia i wyniósł odpowiednio - 2,9 dnia i 2,4 dnia.

W latach 2015-2017 nastąpił wzrost liczby turystów korzystających z noclegów w Kielcach o 20% oraz wzrost liczby udzielonych noclegów o 26,9%. Również liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów wzrosła o 23,9%, a liczba udzielonych im noclegów o 27,6%.

(akta kontroli str. 280)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na niewskazaniu wartości bazowych ani docelowych dla przyjętych wskaźników kontekstowych, produktu i rezultatu realizacji Strategii.

(akta kontroli str. 34-58)

Wojciech Lubawski wyjaśnił: *w trakcie opracowywania dokumentu pn. „Strategia rozwoju Miasta Kielce na lata 2007-2020. Aktualizacja”, wskazano w tym dokumencie przykładowy model monitorowania realizacji Strategii. Częścią składową przyjętego sposobu monitorowania było określenie wskaźników do poszczególnych celów i działań. Wprowadzono także zasady odpowiedzialności dla Wydziałów i jednostek organizacyjnych Miasta przypisanych do konkretnych wskaźników. Wartości docelowe tych mierników nie zostały określone na etapie opracowywania dokumentu ze względu na brak możliwości ich precyzyjnego ustalenia. Istniało ryzyko, że wartości docelowe tych wskaźników mogłyby zostać niedoszacowane lub przeszacowane, a to mogło zafałszować obraz podjętych działań przez Urząd Miasta w trakcie realizacji Strategii. Dlatego też miasto zdecydowało się w pierwszej kolejności określić dynamikę poszczególnych procesów i na podstawie badanych wskaźników z trzech czy czterech lat zaobserwować zarysowujące się trendy, które w kolejnych latach pozwolą określić realne, oczekiwane wartości do osiągnięcia.*

(akta kontroli str. 174)

Zdaniem NIK, zaprojektowany w powyższy sposób system monitorowania Strategii, z uwagi na brak wartości bazowej oraz wartości docelowej mierników nie pozwoli na

dokonanie właściwej oceny skuteczności wprowadzonych rozwiązań oraz nie umożliwi uzyskania kompleksowej informacji o rzeczywistych efektach podejmowanych działań w obszarze turystyki i jej promocji.

IV. Uwagi i wnioski

- Wniosek W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o określenie wartości docelowych wskaźników kontekstowych, produktu i rezultatu dla potrzeb realizacji i monitorowania Strategii.
- Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

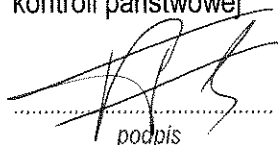
- Prawo zgłoszenia zastrzeżeń Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

- Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosku Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

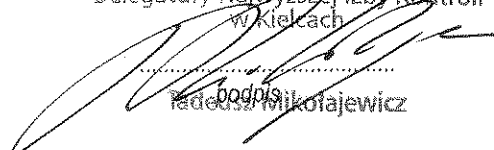
Kielce, 12 grudnia 2018 r.

Kontroler
Piotr Fatalski
Główny specjalista
kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
Wicedyrektor

Tadeusz Mikołajewicz
WICE DYREKTOR
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Kielcach

.....
podpis
Tadeusz Mikołajewicz

